

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N57

15.11.2021

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: ქ. ბათუმში, მშრალი ტვირთების ღია სასაწყობე მეურნეობის ტერიტორიაზე წიაღისეული საწვავის, ნავთობპროდუქტების და ქიმიური პროდუქტების საცავის მოწყობა-ექსპლუატაცია;

საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება: შპს „კარგო პარსელი“;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. ბათუმი, ვ. მაიაკოვსკი ქ. N4-ის მიმდებარედ (შპს ბათუმის „ნავთობტერმინალის“ ყოფილი საწარმოო უბნის - ნავთისა და ბენზინის გადატვირთვის სადგურის (ნავთის უბნის) ტერიტორია);

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 21.09.2021

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „კარგო პარსელი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში, შპს „კარგო პარსელის“ მიერ წარმოდგენილია ქ. ბათუმში, მშრალი ტვირთების ღია სასაწყობე მეურნეობის ტერიტორიაზე წიაღისეული საწვავის, ნავთობპროდუქტების და ქიმიური პროდუქტების საცავის მოწყობა-ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „კარგო პარსელის“ მიერ დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებისთვის შერჩეული ტერიტორია მდებარეობს ქ. ბათუმში, შპს „ბათუმის ნავთობტერმინალის“ ყოფილი საწარმოო უბნის - ნავთისა და ბენზინის გადატვირთვის სადგურის (ნავთის უბნის) ტერიტორიაზე. ამჟამად, აღნიშნული ტერიტორია (ს/კ - 05.29.10.013) წარმოადგენს შპს „კარგო პარსელის“ საკუთრებაში რეგისტრირებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთს, (ფართობი - 33 500 მ²). წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, უახლოესი საცხოვრებელი კორპუსი საწარმოო ტერიტორიის საზღვრებიდან (ღობიდან) დაშორებულია 70 მეტრით (ი. ნონეშვილის ქუჩაზე). ამასთან, ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დგინდება, რომ ტერიტორიასთან უახლოესი შენობა-ნაგებობა ფიქსირდება, ასევე ი. ნონეშვილის N 1-ის მიმდებარედ - 40 მეტრში, რომლის ფუნქციური დატვირთვა საჭიროებს დაზუსტებას. საპროექტო ტერიტორიის მომიჯნავედ მდებარეობს მდ. ბარცხანა, რომელიც ტერიტორიის საზღვრებიდან დაშორებულია 15-20 მ მანძილით. საპროექტო ტერიტორიას გააჩნია მისასვლელი საავტომობილო და სარკინიგზო გზების ქსელი (ჩიხი).

სასაწყობე მეურნეობის ტერიტორია, როგორც უკვე აღინიშნა, განთავსებულია შპს „ბათუმის ნავთობტერმინალისგან“ შექმნილი მიწის ნაკვეთზე. მიწის ნაკვეთის შექმნის შემდგომ, შპს „კარგო პარსელის“ მფლობელობაში გადავიდა, აგრეთვე ტერიტორიაზე არსებული სხვადასხვა ინფრასტრუქტურული ობიექტები. მათ შორის სახელშეკრულებო პირობების თანახმად, შპს „კარგო პარსელს“ სარგებლობაში დარჩა სასაწყობე მეურნეობის

ჩრდილოეთ და აღმოსავლეთ საზღვარზე არსებული სანიაღვრე და გრუნტის წყლების სადრენაჟო სისტემა და მარტივი ტიპის ლოკალური სალექარი-ნავთობდამჭერი. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიაზე მოწყობილია ღია სასაწყობე სივრცე, რომლის ზედაპირი მობეტონებულია და შემოღობილია ბეტონისა და ლითონის ბადის მესერით. სასაწყობე მეურნეობის შემადგენლობაში შედის ძირითადი და დამხმარე შენობა-ნაგებობები, როგორცაა ორლიანდაგიანი სარკინიგზო ჩიხი, ერთსართულიანი საოფისე შენობა, მუშა-პერსონალის საყოფაცხოვრებო შენობა (გასახდელები, საშხაპე, სანიტარული კვანძი), სასერვერო ცენტრი, საგუშაგო ჯიხური, სატრანსფორმატორო სადგური და სანიაღვრე წყლების სალექარი/გამწმენდი (რომელიც დაკავშირებულია ბათუმის ნავთობტერმინალის გრუნტის წყლების სადრენაჟო სისტემასთან და ბუფერულ ნავთობდამჭერთან). სასაწყობე მეურნეობა ასევე აღჭურვილია: ელექტრომომარაგების შიდა საუბნო ქსელით, ტერიტორიის გარე განათების სისტემით, შიდა საკანალიზაციო და სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების სისტემით, შიდა სანიაღვრე-სადრენაჟე და საკანალიზაციო სისტემით, მეხამრიდი ანძებით, შიდა და გარე განათების სისტემით, შიდა სახანძრო-ტექნიკური წყალმომარაგების სისტემით.

სკოპინგის ანგარიშში პროექტის ალტერნატიული ვარიანტებიდან განხილულია ნულოვანი-არაქმედების ალტერნატივა, სადაც განმარტებულია, რომ პროექტის განუხორციელებლობის შემთხვევაში არ მოხდება რეგიონის ეკონომიკური განვითარება, ნაყარი ტვირთების იმპორტ-ექსპორტის გაზრდა, არ შეიქმნება ადგილობრივი მოსახლეობისთვის დამატებითი სამუშაო ადგილები, ასევე სასაწყობე მეურნეობის ექსპლუატაციის ტვირთბრუნვის ოპერაციების განხორციელების გარეშე არ მოხდება დამატებითი თანხებისა და სხვადასხვა გადასახადების შეტანა ცენტრალურ და ადგილობრივ ბიუჯეტში. აღნიშნული გარემოებების გათვალისწინებით არაქმედების ალტერნატივა არ ჩაითვალა მისაღებად. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობის განხორციელებისთვის შერჩეული ტერიტორია წარმოადგენს შპს „კარგო პარსელის“ საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიას, სადაც უკვე მიმდინარეობს ანალოგიური პროფილის სამუშაოები (მშრალი ტვირთების მიღება-დასაწყობება-გატანა), ხოლო ტერიტორიის სხვა ალტერნატივის შერჩევის შემთხვევაში კომპანიას მოუწევდა საჭირო ტერიტორიის, კომუნიკაციებისა და ინფრასტრუქტურის მშენებლობა, რაც შესაბამისად, გარემოს კომპონენტებზე ზემოქმედებას გამოიწვევდა და დაკავშირებული იქნებოდა კომპანიის მაღალ ფინანსურ დანახარჯებთან. მიუხედავად ზემოხსენებულისა მოცემული გარემოება საქმიანობის განმახორციელებელს არ ათავისუფლებს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ განსაზღვრული ვალდებულებისაგან - გზშ-ის ანგარიშში წარმოადგინოს ინფორმაცია **დაგეგმილი საქმიანობისა და მისი განხორციელების ადგილის ყველა გონივრული ალტერნატივის შესახებ, შესაბამისი დასაბუთებით.**

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „კარგო პარსელი“ დღეის მდგომარეობით, ზემოხსენებულ ტერიტორიაზე ახორციელებს მშრალი ტვირთების ღია სასაწყობო მეურნეობის ექსპლუატაციას, სადაც მიმდინარეობს სხვადასხვა სახის მშრალი ტვირთების მიღება-დასაწყობება და საბაჟო ოპერაციებში მოქცევა. ამჟამად, ძირითადად მიმდინარეობს ტვირთების სატერმინალო მიღება. ტვირთები მიიღება ძირითადად სარკინიგზო და საავტომობილო ტრანსპორტით და ხორციელდება მათი გადატვირთვა, დროებითი განთავსება და რეალიზაცია.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, კომპანია გეგმავს სასაწყობე მეურნეობის ტერიტორიაზე არსებული ტვირთების გარდა, განსხვავებული ტიპის მშრალი ტვირთების დროებით დასაწყობებას. სასაწყობე ტერიტორიაზე, ასევე დაგეგმილია მადნეული ნაყარი ტვირთების და კონცენტრატების დროებითი დასაწყობება.

წარმოდგენილი დოკუმენტის მიხედვით, სასაწყობე მეურნეობაში ერთდროულად მოსალოდნელია დასაწყობდეს 1000 მ³ ან მეტი მოცულობის მშრალი ტვირთები, მათ შორის, ნავთობის კოქსი, ამონიუმის ნიტრატი, ქვანახშირი, გრანულირებული გოგირდი. ნავთობის კოქსის ტვირთი სასაწყობე ტერიტორიაზე შევა ნაყარი სახით, რომლის მაქსიმალური ტვირთბრუნვა წელიწადში 500 000 ტონას შეადგენს. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ნავთობის კოქსი წარმოადგენს ნავთობის გადამუშავებიდან მიღებულ პროდუქტს (ნახშირბადით მდიდარი მყარი მასალა, რომელიც საწვავად გამოიყენება). სასაწყობე ტერიტორიაზე ნაყარი სახით შევა, ასევე ქვანახშირი (მაქსიმალური ტვირთბრუნვა - წელიწადში 600 000 ტ), რომელიც (საერთაშორისო ბაზარზე) წარმოადგენს მყარ, საწვავ სასარგებლო წიაღისეულს. ამონიუმის ნიტრატის ტვირთის სასაწყობე ტერიტორიაზე შეტანა-დასაწყობება გათვალისწინებულია „ბიგ-ბეგების” სახით (მაქსიმალური ტვირთბრუნვა წელიწადში 600 000 ტ). აღნიშნული, ქიმიური პროდუქტია, რომელიც სასუქად გამოიყენება. გრანულირებული გოგირდის ტვირთი სასაწყობე ტერიტორიაზე შემოტანა განხორციელდება შეფუთული „ბიგ-ბეგებით” ან ნაყარი ფორმით (მაქსიმალური ტვირთბრუნვა წელიწადში 700 000 ტ). აღნიშნული ქიმიური პროდუქტია, გამოიყენება სასუქად და სხვადასხვა ინდუსტრიული დანიშნულებით. მადნეული ნაყარი ტვირთებიდან და კონცენტრატებიდან გათვალისწინებულია: მანგანუმის მადანის (500 000 ტ/წ), სილიკო მანგანუმის კონცენტრატის (400 000 ტ/წ), ბარიტის (150 000 ტ/წ), კვარცის (150 000 ტ/წ), სპილენძის კონცენტრატისა (150 000 ტ/წ) და ცემენტის (250 000 ტ/წ) ტვირთბრუნვა, საიდანაც მანგანუმის მადანის, სილიკო მანგანუმის კონცენტრატის, ბარიტის და კვარცის შემოტანა გათვალისწინებულია ნაყარი სახით, ხოლო სპილენძის კონცენტრატისა და ცემენტის შემოტანა „ბიგ-ბეგების” სახით.

სასაწყობე ტერიტორიაზე შეფუთული ტვირთები („ბიგ- ბეგებით”), მათ შორის ქიმიური სახის პროდუქტების (ამონიუმის ნიტრატის და გრანულირებული გოგირდის), ასევე სპილენძის კონცენტრატის და ცემენტის მიღება გათვალისწინებულია სარკინიგზო ტრანსპორტით. დაფასოებული პროდუქცია ჩამოიტვირთება მობილური ამწეს გამოყენებით და დროებით დალაგდება სპეციალურ ხის საფენებზე, სარკინიგზო ჩიხის გასწვრივ არსებულ გადმოტვირთვის ზონაში, რის შემდეგაც გადანაწილდება შესაბამისად გამოყოფილ ტერიტორიაზე (სექტორზე). ერთჯერადად შეტანილი ტვირთების მაქსიმალური მოცულობა ამონიუმის ნიტრატის შემთხვევაში - 30 000 ტ, ხოლო გრანულირებული გოგირდის 10 000 ტ იქნება. სასაწყობე ტერიტორიაზე ერთჯერადად შეტანილი სპილენძის კონცენტრატის ტვირთის მაქსიმალური მოცულობა იქნება -10 000 ტ, ხოლო ცემენტის - 15 000 ტ.

ნაყარის სახით წიაღისეული საწვავის და ნავთობპროდუქტების (ქვანახშირისა და ნავთობის კოქსის) მიღება გათვალისწინებულია „გონდოლას” ტიპის სარკინიგზო ვაგონებით და ავტოტრანსპორტით. ტვირთი ვაგონებიდან მობილური ამწეს (გრეიფერის) გამოყენებით ჩამოიტვირთება, ხოლო ფრონტალური დამტვირთველების და ავტომანქანების გამოყენებით გადანაწილდება შესაბამის სექტორებზე. ერთჯერადად შემოტანილი აღნიშნული ტვირთის მაქსიმალური მოცულობა ქვანახშირის შემთხვევაში 15 000 ტ, ხოლო ნავთობის კოქსის - 15 000 ტ იქნება. მოცემული ტვირთების გარდა, ზემოაღნიშნული სქემის და ტექნოლოგიის გამოყენებით, ნაყარი სახით დასაწყობდება მადნეული ნაყარი ტვირთები და კონცენტრატები (ერთჯერადად შემოტანილი მანგანუმის მადანი - 20 000 ტ; სილიკო მანგანუმის კონცენტრატი - 20 000 ტ; ბარიტი - 15 000 ტ; კვარცი - 10 000 ტ).

აღწერილი პროდუქტების (ტვირთების) სასაქონლო ტვირთბრუნვის ოპერაციების ხანგრძლივობად (შენახვა/დასაწყობება) განსაზღვრულია 30-დან 90 დღემდე პერიოდი.

ტვირთები შევა, როგორც ადგილობრივ ბაზარზე წარმოებული, ისე უცხოეთიდან იმპორტირებული სახით, საერთაშორისო სასაქონლო კოდებით და დაცული იქნება მათი ტრანსპორტირების და შეფუთვის სტანდარტები. სასაწყობო მეურნეობა იმუშავებს უწყვეტი 24 საათიანი რეჟიმით.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ინფორმაცია პროდუქტის (დაფასოებული, ნაყარი) გადატვირთვის ტექნოლოგიური სქემის შესახებ. ტვირთების ტრანსპორტირება განხორციელდება სარკინიგზო და საავტომობილო ტრანსპორტით. სასაწყობე მეურნეობაში გათვალისწინებულია ტვირთების მიღება, ჩამოტვირთვა, დროებითი განთავსება-დასაწყობება და სარკინიგზო-საავტომობილო ტრანსპორტზე გადატვირთვა-რეალიზაცია. სასაწყობე მეურნეობაში შესაბამისი ოპერაციების განხორციელებისთვის გამოყენებული იქნება სატვირთო მანქანები, ელექტრო კარი და ფრონტალური დამტვირთველი. ტვირთების სატრანსპორტო საშუალებაზე დატვირთვისთვის გამოყენებული იქნება მობილური ამწე მექანიზმები და გრეიფერი. რეალიზაციას დაქვემდებარებული ტვირთის მოცულობები აიწონება და შემოწმდება პროდუქტის, შესაფუთი საშუალებისა და ნიშანდების ხარისხობრივი მახასიათებლები, შემდგომ კი მხარეთა შორის გაფორმდება შესაბამისი დოკუმენტაცია. სასაწყობე სივრცე დაიყოფა სექტორებად, თითოეული სახეობის ტვირთის განთავსებისთვის, რათა ერთმანეთთან შერევა და გაბნევა თავიდან იქნას აცილებული.

სკოპინგის ანგარიშში, ასევე მოიცავს ინფორმაციას ტვირთის შენახვის პირობების შესახებ, რომლის მიხედვით - „ბიგ-ბეგები“ სპეციალურად გამოყოფილ სექტორზე შტაბელებად დალაგდება, ხოლო შტაბელის ქვემოთ „ბიგ-ბეგების“ შიგთავსის წვიმის წყლებისგან დასაცავად წინასწარ დალაგდება ხის საფენები. „ბიგ-ბეგებს“ წვიმის და მზისგან დასაცავად შტაბელის მთელ ფართობზე წყალგაუმტარი ქსოვილი გადაეფარება. შტაბელები სიმაღლეში დაეწყობა 4 ან 5 იარუსად. შტაბელის მაქსიმალური სიგრძე 160-170 მ, ხოლო სიგანე 20-25 მ იქნება. ნაყარი ტვირთების დასაწყობება განხორციელდება ცალკეულ სექტორებზე, სადაც უზრუნველყოფილი იქნება გაბნევისა და ნალექის ზემოქმედებისგან დაცვა. ნაყარი მასის გროვა იქნება 2,5-3,5 მ სიმაღლის და გადაეფარება წყალგაუმტარი ქსოვილი.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სასაწყობო მეურნეობას ტექნიკური და ხანძარსაწინააღმდეგო მიზნებისათვის საჭირო წყალი, შპს „ბათუმის ნავთობტერმინალის“ ტექნიკური წყალმომარაგების სისტემიდან მიეწოდება. სასაწყობო მეურნეობის სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება ხორციელდება ცენტრალიზებული წყალმომარაგების სისტემიდან. შპს „ბათუმის ნავთობტერმინალსა“ და შპს „კარგო პარსელს“ შორის დადებული სახელშეკრულებო პირობების თანახმად, შპს „კარგო პარსელის“ სარგებლობაში დარჩა, ასევე სანიაღვრე და გრუნტის წყლების სადრენაჟო სისტემა და მარტივი ტიპის ლოკალური სალექარი-ნავთობდამჭერი, რომელიც უზრუნველყოფს ჩამდინარე წყლების დაახლოებით 50 %-ის პირველად დალექვას. სასაწყობე ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სანიაღვრე ჩამდინარე წყლები ლოკალური გაწმენდის შემდეგ შპს „ბათუმის ნავთობტერმინალის“ კუთვნილი მილსადენით გადაიტუმბება შპს „ბათუმის ნავთობტერმინალის“ ცენტრალურ ნავთობდამჭერში. სანიაღვრე წყლების ტერიტორიაზე ორგანიზებულად მართვის მიზნით მოწყობილი ბეტონის ზედაპირი და წყალანირების სისტემა უზრუნველყოფს ტვირთბრუნვის ოპერაციების პროცესში დაბინძურებული სანიაღვრე წყლების შეკრებას და მიმართვას ზემოთ აღნიშნულ სანიაღვრე წყლების მართვისა და გაწმენდის სისტემებში. ობიექტზე წარმოქმნილი საკანალიზაციო წყლები, საოფისე-საოპერატორო შენობებიდან შეგროვდება სეპტიკურ ორმოებში (თითოეული 2მ³),

საიდანაც პერიოდულად გატანილი იქნება ბათუმის მუნიციპალიტეტის ასენიზაციის მანქანით.

სკოპინგის ანგარიშში განსაზღვრულია პროექტის ექსპლუატაციის ეტაპზე გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების ძირითადი სახეები, ამასთან მოცემულია მოსალოდნელი ზემოქმედების თავიდან აცილებისთვის, შერბილების ღონისძიებების წინასწარი მონახაზი. დოკუმენტში ყურადღება დათმობილი აქვს ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების საკითხს. ზემოქმედების ძირითადი წყარო შესაძლებელია იყოს მშრალი ნაყარი ტვირთების გადატვირთვა-გადმოტვირთვისა და დასაწყობების პროცესი, ასევე „ბიგ-ბეგების“ დაზიანების შემთხვევაში მოსალოდნელია მტვრის წარმოქმნა. მშრალი ნაყარი ტვირთების გადატვირთვა-გადმოტვირთვისას მტვრის შემცირების მიზნით სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია შესაბამისი ღონისძიებები (ტერიტორიაზე განთავსდება სპეციალური წყლის ნისლის გამფრქვევი მობილური სისტემა). პროექტის ექსპლუატაციის დროს, ნავთობის კოქსის დასაწყობებისას შესაძლოა გავრცელდეს ნავთობის მსგავსი სუნი, მისმა მტვერმა კი შესაძლებელია გამოიწვიოს თვალის და სასუნთქი გზების გაღიზიანება.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სასაწყობო მეურნეობის ექსპლუატაციის ფაზაზე ხმაური მაქსიმალურ დონეს, რკინიგზის ჩიხებში მდგარი ვაგონებიდან ტვირთების ჩამოტვირთვის დროს მიაღწევს. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ტვირთების სექტორებზე გადატანისას ღამის საათებში შესაძლებელია ხმაურის დონეების მცირედი გადაჭარბება. დაზუსტებას საჭიროებს ხმაურის გავრცელებასთან დაკავშირებული ზემოქმედების შეფასების საკითხი და ხმაურის დასაშვები ნორმების მოქმედ (2017 წლის 15 აგვისტოს N398) დადგენილებასთან შესაბამისობაში მოყვანა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სასაწყობო მეურნეობის ექსპლუატაციის ეტაპზე ზემოქმედება შესაძლებელია გავრცელდეს ტერიტორიის სიახლოვეს მდებარე ზედაპირული წყლის ობიექტზე. სასაწყობო მეურნეობის ექსპლუატაციის ეტაპზე ზედაპირული და მიწისქვეშა (გრუნტის) წყლების დამაბინძურებელ წყაროებს წარმოადგენს სანიაღვრე და საკანალიზაციო წყლები. სანიაღვრე წყლების დაბინძურება შესაძლებელია გამოიწვიოს ტერიტორიაზე მშრალი ნაყარი ტვირთების დასაწყობებისა და გადატვირთვა-გადმოტვირთვის პროცესში ან/და „ბიგ-ბეგების“ დაზიანებისას გაბნეულმა ნაწილაკებმა. გარდა ზემოაღნიშნულისა, წყლების გარემოს დაბინძურება დაკავშირებული იქნება მანქანა-მექანიზმებიდან საწვავ-საპოხი მასალების შემთხვევით დაღვრასა და ტრანსპორტის მოძრაობასთან.

პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოების შედეგად წარმოიქმნება, როგორც არასახიფათო, ისე სახიფათო ნარჩენები. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, კომპანია ნარჩენების მართვის გეგმას შეიმუშავებს გზშ-ის ეტაპზე.

პროექტის განხორციელება, ასევე დაკავშირებული იქნება სატრანსპორტო ნაკადებზე ზემოქმედებასთან. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ძირითადად ტვირთების მიღება-გატანა განხორციელდება გეგმიურად და უზრუნველყოფილი იქნება ტვირთების ნაკადების მართვა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის შესახებ ინფორმაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდსა და ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე. ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა 2021 წლის 13 ოქტომბერს, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის შენობაში. საჯარო განხილვას

ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს „კარგო პარსელის“ და ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვაზე შენიშვნები/მოსაზრებები დააფიქსირა მუნიციპალიტეტის წარმომადგენელმა, რომელიც ძირითადად ეხებოდა ტვირთების ოპერირების პერიოდში ზედაპირული წყლის ობიექტის (მდ. ბარცხანა) შესაძლო დაბინძურებას, მტვრის გავრცელებით მოსალოდნელ ზემოქმედებას, ბუნებრივ-ფიზიკური მოვლენებისგან ტვირთების დაცვის საშუალებებს და ქიმიური ნივთიერებების დასაწყობების პირობებს. დაფიქსირებულ საკითხებთან დაკავშირებით კომენტარი გააკეთა შპს „კარგო პარსელის“ წარმომადგენელმა, რომელმაც განმარტა, რომ წყლის გარემოზე ზემოქმედების პრევენციის მიზნით: ტერიტორია დაფარულია ბეტონის საფარით, მოწყობილია წყალარინების სისტემა და ლოკალური გამწმენდი ნაგებობა, ამასთან პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებულია მხოლოდ მშრალი ტვირთების მიღება; მტვრის გავრცელების პრევენციის მიზნით ოპერირების ეტაპზე გათვალისწინებულია წყლის ნისლის გამფრქვევი სისტემის გამოყენება; ბუნებრივ-ფიზიკური მოვლენებისგან დაცვის მიზნით გათვალისწინებულია ტვირთების დამცავი ქსოვილით გადაფარვა, გადაფარებული ქსოვილის დამიმეება და გადაჭიმვა; საპროექტო ტვირთები, მათ შორის ქიმიური, ტერიტორიაზე დასაწყობდება ტვირთის შესაბამისი სერტიფიკატის მოთხოვნათა დაცვით, ერთმანეთისგან გამიჯნულად, სექციების სახით.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები ან/და მოსაზრებები სამინისტროში არ დაფიქსირებულა.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1. **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;**
4. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
  - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
  - საქმიანობის განხორციელების ადგილის აღწერა, საპროექტო ტერიტორიის Shp ფაილი, საკადასტრო კოდი. ასევე, სასაწყობე მეურნეობაში გათვალისწინებული

თითოეული ტვირთისთვის განკუთვნილი განთავსების ადგილები, სექციები, შესაბამისი GPS კოორდინატებით;

- დაგეგმილი საქმიანობისთვის გარემოს არსებული მდგომარეობის აღწერა;
- სასაწყობე მეურნეობის გენერალური გეგმა, შესაბამისი ექსპლიკაციით, სადაც მითითებული იქნება ობიექტზე არსებული ინფრასტრუქტურა, ნაყარი და დაფასოებული ტვირთების განთავსების სექციები და ა.შ;
- სასაწყობე მეურნეობის დეტალური აღწერა შესაბამისი თანდართული სქემით და სიტუაციური ნახაზებით;
- საპროექტო ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (ფოტო მასალა) მდებარეობის მითითებით, მდინარემდე, შავი ზღვის სანაპირო ზოლამდე, უახლოეს სამრეწველო ობიექტამდე;
- 500 მ რადიუსში არსებული საწარმო ობიექტების (ფუნქციური დატვირთვის მითითებით), მათ შორის მსგავსი სამეურნეო საქმიანობის შესახებ ინფორმაცია;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები, შესაბამისი დასაბუთებით მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები, ობიექტის განთავსების ალტერნატივა, და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივები. **გზშ-ის ანგარიშის შესაბამის ქვეთავში, დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული ობიექტის განთავსების ალტერნატივებიდან შერჩეული ადგილმდებარეობის გარემოსდაცვითი, სოციალური, ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები;**
- დაგეგმილი საქმიანობის, მათ შორის პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებული სამუშაოების დეტალური აღწერა;
- სასაწყობე მეურნეობის შემადგენელი/დამხმარე ინფრასტრუქტურული ობიექტების და ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა;
- დაგეგმილი საქმიანობის ტექნოლოგიური ციკლის და სქემის შესახებ დეტალური ინფორმაცია, შესაბამისი თანმიმდევრობით;
- სასაწყობე მეურნეობაში გათვალისწინებული (ნაყარი, დაფასოებული) ტვირთების მიღება-გაცემის გეგმა-გრაფიკი;
- თითოეული სახეობის ტვირთის მიღება-გაცემის პროცესის დეტალური აღწერა, მიღება-გაცემის შესაბამისი პირობების მითითებით;
- დეტალური ინფორმაცია ტვირთების მიღება-შენახვა და გაცემასთან დაკავშირებული ობიექტების შესახებ. მათ შორის, ინფორმაცია: სარკინიგზო ჩიხის, სხვადასხვა სახის ტვირთებისთვის გათვალისწინებული ვაგონების ტიპის, მობილური ამწის (გრეიფერის) და ა.შ. შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია სასაწყობე მეურნეობაში გათვალისწინებული ტვირთების (დაფასოებული, ნაყარი) დასაწყობების შესაბამისი პირობების შესახებ;
- ინფორმაცია თითოეული ტვირთის დასაწყობებისთვის გამოყოფილი ე.წ. სექციის და მისი მოცულობის/პარამეტრების შესახებ. **ამასთან, მითითებული უნდა იყოს ინფორმაცია სექციების ბარიერებით გამიჯვნის შესაძლებლობის შესახებ;**
- დასასაწყობებელი პროდუქციის ოდენობა. ასევე, მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია თითოეული ტვირთის (ნაყარი, დაფასოებული), მათ შორის მშრალი წიაღისეული საწვავის, ნავთობპროდუქტების და ქიმიური პროდუქტების ერთჯერადად დასაწყობებული მოცულობის შესახებ;
- ინფორმაცია სასაწყობე მეურნეობის მუშაობის რეჟიმის შესახებ, წლის განმავლობაში სამუშაო დღეების და საათების რაოდენობის მითითებით;
- სასაწყობე მეურნეობის ტერიტორიაზე დღის და წლის განმავლობაში განსაზღვრული ტვირთბრუნვის შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;

- ტვირთების ტრანსპორტირების დეტალური აღწერა, სამომხრამო მარშრუტების (სამარშრუტე ოპერაციების ოდენობის) მითითებით. ინფორმაცია ტვირთების მიღება-გატანის გეგმის და ტვირთების ნაკადების მართვის შესახებ;
- ინფორმაცია ტვირთების (ნაყარი, დაფასობული) ბუნებრივი/ფიზიკური მოვლენებისგან დასაცავად გათვალისწინებული დამცავის/ქსოვილის (მათ შორის ქსოვილის ეფექტურობის და მისი დამაგრების), ხის საფენების და ა.შ შესახებ;
- ინფორმაცია ტვირთების ოპერირების დროს მტვრის გავრცელების პრევენციის მიზნით გათვალისწინებული წყლის ნისლის გამფრქვევი მობილური სისტემის შესახებ (სიმძლავრე, ტიპი და სხვ);
- ინფორმაცია საპროექტო ობიექტის სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგების, ასევე წყალარინების შესახებ. მათ შორის ინფორმაცია: სასმელ-სამეურნეო, ტექნიკური, საკანალიზაციო, სანიაღვრე ჩამდინარე წყლების რაოდენობის და მათი მართვის შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია სასაწყობე ტერიტორიაზე არსებული სადრენაჟე, სანიაღვრე სისტემის შესახებ, შესაბამისი სქემატური ნახაზების მითითებით;
- ინფორმაცია სასაწყობე ტერიტორიაზე არსებული წყლის გამწმენდი ნაგებობის/სალექარის დეტალური აღწერა. მათ შორის გაწმენდის სქემა, გამწმენდის ტიპი, პარამეტრები, გამწმენდი ნაგებობის ეფექტურობა და სიმძლავრე;
- არსებული სანიაღვრე-გამწმენდი სისტემის შპს „ბათუმის ნავთობტერმინალის“ ცენტრალურ გამწმენდ/ნავთობდამჭერ ნაგებობასთან ტექნიკური ურთიერთკავშირის შესახებ ინფორმაცია, ამსახველი სქემატური ნახაზების მითითებით;
- წყალმომარაგება-წყალარინების ნაწილში შპს „კარგო პარსელსა“ და შპს „ბათუმის ნავთობტერმინალს“ შორის არსებული ხელშეკრულების და შესაბამისი პირობების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია შპს „ბათუმის ნავთობტერმინალის“ გამწმენდი ნაგებობის გამოყენების და ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხებზე;
- ინფორმაცია საასენიზაციო ორმოების ტიპისა და მოწყობის შესახებ;
- პროექტის ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის ნარჩენების კლასიფიკაცია და მართვის გეგმა;
- სანიაღვრე წყლების ლოკალურ სალექარში/გამწმენდში წარმოქმნილი ნარჩენების და მისი მართვის საკითხები;
- პროექტის ფარგლებში შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და რეაგირების დეტალური გეგმა;
- ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების დეტალური აღწერა. მათ შორის, ინფორმაცია წყლების მართვის, შესაბამისი ინვენტარის და ა.შ. შესახებ;
- პროექტის გადატვირთვის დროს ობიექტიდან მტვრის გავრცელების პრევენციის მიზნით, სასაწყობე მეურნეობის პერიფერიაზე (ზემოქმედების რეცეპტორების მიმართულებით) გამწვანების ზოლის მოწყობის შესაძლებლობის შესახებ ინფორმაცია.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელია ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს: ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენ-გეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე

ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში; ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები; ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გეგმა; ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;

- ტერიტორიაზე სუნის წარმომქმნელი პოტენციური წყაროების გამოვლენა, ხოლო აღნიშნული წყარო(ები)ს იდენტიფიცირების შემთხვევაში დამატებითი შემარბილებელი და პრევენციული ღონისძიებების განსაზღვრა;
- პროექტის ფარგლებში ხმაურის გავრცელების და მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება (ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება და მოდელირება), ასევე შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- პროექტის ფარგლებში შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე (მდ. ბარცხანა), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ზემოქმედების შეფასება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- განისაზღვროს ნიადაგის/გრუნტის ზედაპირული ფენის დაბინძურების უბნები, შემუშავდეს დაბინძურებისაგან დაცვის შესაბამისი პრევენციული/შემარბილებელი ღონისძიებები და მონიტორინგის საკითხები;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ბიოლოგიურ გარემოზე და შესაბამისი შემარბილებელი, პრევენციული ღონისძიებები;
- ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, ნარჩენების მართვის საკითხები და პრევენციული ღონისძიებები;
- ზემოქმედების შეფასება სატრანსპორტო ნაკადებზე. ამასთან, შესაძლო ზემოქმედების შეფასება საპროექტო ტვირთების, მათ შორის: ნავთობპროდუქტის, ქიმიური პროდუქტის და წიაღისეული საწვავის ტრანსპორტირებისას, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება, მიმდებარედ არსებული ობიექტების გათვალისწინებით, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- მოსალოდნელი ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე. ინფორმაცია ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკების და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერა, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკის მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების სამოქმედო გეგმა;
- პროექტის ფარგლებში განსახორციელებელი **შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი**;
- განსახორციელებელი **გარემოსდაცვითი მონიტორინგის კონკრეტული გეგმა-გრაფიკი**, სადაც ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების და ხმაურის გავრცელების მინიმუმაციის მიზნით ყურადღება გამახვილდება ატმოსფერული ჰაერის და ხმაურის მონიტორინგზე, საკონტროლო წერტილების (უახლოეს მოსახლესთან), მონიტორინგის სიხშირის და მეთოდის მითითებით;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;

6. შენიშვნები, რომელიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- რეგიონის კლიმატური პირობების გათვალისწინებით გზშ-ის ანგარიშში განხილული იქნეს საპროექტო, მათ შორის ნაყარი ტვირთისთვის დახურული ტიპის საწყობის მოწყობის შესაძლებლობის საკითხი;
- არახელსაყრელ მეტეოროლოგიურ პირობებში ნაყარი ტვირთების ოპერირების შეზღუდვის ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- „ბიგ-ბეგების“ შესაძლო დაზიანების და პროდუქტის გარემოში მოხვედრის პრევენციის მიზნით განსაზღვრული ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- სკოპინგის ანგარიშში ნაყარი ტვირთების დასაწყობების პირობების შესახებ ინფორმაცია საჭიროებს დაზუსტებას;
- სანიაღვრე წყლების დაბინძურების რისკების მინიმუმამდე შემცირების მიზნით ტერიტორიის სისტემატური დასუფთავების და დასუფთავებისთვის შერჩეული ტექნოლოგიის შესახებ ინფორმაცია;
- სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, „სასაწყობე მეურნეობაში ტვირთები შემოვა, როგორც ადგილობრივ ბაზარზე წარმოებული, ისე უცხოეთიდან იმპორტირებული სახით, უზრუნველყოფილი იქნება საერთაშორისო სასაქონლო კოდებით და დაცული იქნება მათი ტრანსპორტირების და შეფუთვის სტანდარტები“. შესაბამისად, გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი იქნეს ზემოხსენებული სასაქონლო კოდების, ტვირთების ტრანსპორტირების და შეფუთვის სტანდარტების შესახებ ინფორმაცია;
- დაზუსტებას საჭიროებს სასაწყობე მეურნეობაში დამატებით ნავთობპროდუქტის, ქიმიური პროდუქტის და საწვავი წიაღისეულის სახეობის მშრალი ტვირთების დროებითი დასაწყობების ადგილის შესახებ ინფორმაცია;
- დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობისა და მისი განხორციელების ადგილის ყველა გონივრული ალტერნატივის შესახებ, შესაბამისი დასაბუთებით;
- ვინაიდან, სასაწყობე ტერიტორიაზე დამატებით განთავსდება ნავთობპროდუქტის, ქიმიური საწვავი წიაღისეულის, ასევე მადნების და კონცენტრატების მშრალი ტვირთები (მათ შორის ნაყარი სახით), გზშ-ის ეტაპზე საჭიროა ჩატარდეს ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე მოსალოდნელი ზემოქმედებების ზუსტი პარამეტრების გაანგარიშება, როგორც სასაწყობე ტერიტორიაზე, ასევე უახლოეს მოსახლეობასთან მიმართებაში (განსაკუთრებით წარმოქმნილ მტვერზე);
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, უახლოეს ტერიტორიაზე მდებარე საცხოვრებელი კორპუსი საწარმოო ტერიტორიის საზღვრებიდან (ღობიდან) დაშორებულია 70 მეტრით (ი. ნონეშვილის ქუჩის), თუმცა ელექტრონული გადამოწმების შედეგად, ტერიტორიასთან უახლოესი შენობა-ნაგებობა წარმოდგენილია ი. ნონეშვილის N1-ის მიმდებარედ, რომელიც დაშორებულია 40 მეტრით, შესაბამისად, გზშ-ის ეტაპზე საჭიროა აღნიშნული შენობა ნაგებობის ფუნქციის განსაზღვრა. ასევე დაზუსტებას საჭიროებს სარკინიგზო ჩიხიდან (ტერიტორიის გეომეტრიული ცენტრი) უახლოესი დასახლებული პუნქტი დაშორების მანძილი. ასევე დასაზუსტებელია ტექნიკის სამუშაო ზონასა და უახლოეს დასახლებულ ზონას შორის მანძილი;
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, „სანიაღვრე წყლების დაბინძურება შესაძლებელია გამოიწვიოს ტერიტორიაზე მშრალი ნაყარი ტვირთების დასაწყობების და გადატვირთვა-გადმოტვირთვის პროცესში ან/და ბიგ-ბეგების დაზიანებისას გაბნეულმა ნაწილაკებმა, რომელიც ჩამოირეცხება ატმოსფერული

ნალექის დროს, თუმცა ამ შემთხვევაში დასაწყობებული ნივთიერებების (ქიმიური, ნავთობპროდუქტი, კონცენტრატები და მადნეული წიაღისეული) რამდენიმე ასეულჯერ განზავდება მორეცხვის დროს გამოყენებულ ან წვიმის წყლებში, რაც თავის მხრივ გამორიცხავს ჩამდინარე წყლების ზენორმატიულ დაბინძურებას ამ ნივთიერებებით” - ზემოაღნიშნული ჩანაწერი გაუგებარია, ვინაიდან პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებულია სანიაღვრე წყლების ლოკალურ და ბათუმის ნავთობტერმინალის გამწმენდში მიწოდება. ამასთან, დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია ნივთიერებების განზავების შესახებ;

- გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილ უნდა იქნას, შპს „კარგო პარსელს“ და შპს „ბათუმის ნავთობტერმინალს“ შორის დადებული ხელშეკრულების (რომლის მიხედვით სასაწყობო მეურნეობის ჩრდილოეთ და აღმოსავლეთ საზღვარზე არსებული სანიაღვრე და გრუნტის წყლების სადრენაჟო სისტემა და მარტივი ტიპის ლოკალური სალექარი-ნავთობდამჭერი შპს „კარგო პარსელს“ დარჩა სარგებლობაში) პირობების შესახებ ინფორმაცია;
- ❖ **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს, ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად, ერთიანი ცხრილის სახით. გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული თითოეული საკითხის შესახებ ინფორმაცია შესაბამისი თანმიმდევრობით;**

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „კარგო პარსელის“ მიერ წარმოდგენილ - ქ. ბათუმში, მშრალი ტვირთების ღია სასაწყობო მეურნეობის ტერიტორიაზე წიაღისეული საწვავის, ნავთობპროდუქტების და ქიმიური პროდუქტების საცავის მოწყობა-ექსპლუატაციაზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიშში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიშში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.